

Európsky plán na boj proti rakovine je politickým záväzkom konať proti rakovine a ďalším odrazovým mostíkom smerom k silnej Európskej únii v oblasti zdravia a bezpečnejšej, lepšie pripravenej a odolnejšej Európe. Cieľom európskeho plánu boja proti rakovine je zamerať aktivity na štyri kľúčové oblasti, v ktorých môže EÚ priniesť najväčšiu hodnotu: (1) prevencia; (2) včasné odhalenie; (3) diagnostika a liečba; a (4) kvalita života pacientov s rakovinou. Plán sa zameria na výskum a inovácie a využitie potenciálu, ktoré ponúka digitalizácia a nové technológie.

Ak sa neprijmú žiadne ďalšie opatrenia, počet osôb s novo diagnostikovanou rakovinou sa v Európe každý rok zvýši zo súčasných 3,5 milióna viac ako 4,3 milióna do roku 2035. Rakovina je jednou z hlavných priorít Európskej komisie (EK) v EÚ pre oblasť zdravia. Predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová odkazuje na „Európsky plán boja proti rakovine, ktorého cieľom je podporovať členské štáty pri zlepšovaní kontroly a starostlivosti o rakovinu“ pri znižovaní utrpenia spôsobeného výskytom onkologických chorôb a aby Európa zaujala vedúce postavenie v boji proti rakovine. Komisia prijala „Európsky plán boja proti rakovine“ 3. februára 2021.

Je dôležité posúdiť aj odhady dopadov covidového obdobia, zastavenej, obmedzenej, či odloženej diagnostiky a liečby (vrátane oneskorenej alebo vôbec dostupnej kvartérnej prevencie t.j. paliatívnej starostlivosti) u jednotlivých skupín onkologických ochorení nakoľko tieto dopady majú v loko-regionálnych podmienkach (vrátane chybného manažmentu a prístupu v systéme poskytovania prevencie onkologických ochorení, diagnostiky a liečby u jednotlivých poskytovateľov zdravotnej starostlivosti) značné dopady pre populáciu Slovákov.

Národný onkologický program (NOP) je plán verejného zdravia, zdravotnej starostlivosti a bezpečnosti pacienta, ktorý je zameraný na zníženie incidencie a mortality a zlepšenie kvality života pacientov s onkologickými ochoreniami prostredníctvom systematického a spravodlivého uplatňovania stratégií založených na dôkazoch, ktoré sú zamerané na prevenciu, diagnostiku, liečbu, podpornú, paliatívnu starostlivosť a starostlivosť na konci života, ako aj výskum zameraný na hľadanie inovatívnych riešení a hodnotenie výsledkov.

Misia Horizont Európa pre oblasť rakoviny, ktorá je súčasťou Európskeho plánu boja proti rakovine, pomôže pripraviť spoločné ciele zamerané na zvrátenie nepriaznivých trendov v rakovine poskytnutím priorít pre výskum a inovácie, podporu politík založených na dôkazoch a podporu využívania výsledkov výskumu a inovácií v EÚ vo všetkých vyššie uvedených oblastiach. Európska komisia zriadila podskupinu pre rakovinu Riadiacej skupiny pre podporu zdravia, prevenciu chorôb a manažment neprenosných chorôb (SGPP) ktorá je zriadená na identifikáciu synergií medzi týmito dvoma skupinami hlavných iniciatív a bude radiť Komisii pri ich vykonávaní. Členské štáty musia pri vykonávaní opatrení proti rakovine zabezpečiť zdravie vo všetkých politikách vrátane medzisektorových aspektov. Európsky plán boja proti rakovine a Misia proti rakovine sú dve základné stratégie boja proti rakovine v súčasnosti. Slovenská republika je súčasťou oboch iniciatív a je to pre nás záväzok nielen voči občanom Slovenskej republiky ale aj voči spoločenstvu Európskej únie. Implementácia aktivít boja proti rakovine je súčasne podporená aj prijatím programu EÚ4Zdravie 2021 – 2027 – vízia zdravšej Európskej únie, ktorý sa investovaním 5,1 miliardy EUR stane najväčším programom v oblasti zdravia v histórii v kontexte objemu investovaných financií. Finančné prostriedky z tohto programu budú určené členským krajinám EÚ, zdravotníckym organizáciám a mimovládny organizáciám. Financovanie žiadostí bude otvorené v roku 2021.

Európsky plán boja proti rakovine je kľúčový pilier silnej Európskej zdravotnej únie. Slovensko sa prijatím Akčných plánov Národného onkologického programu zaradí k štátom, ktoré neustále zvyšujú politickú podporu pre oblasti prevencie a kontroly rakoviny.

Akčné plány definujú implementáciu NOP a sú rozdelené do 5 oblastí a budú vo všetkých oblastiach vyžadovať aktívnu spoluprácu s patientskými organizáciami :

1. Primárna prevencia
2. Sekundárna prevencia, t.j. skrining
3. Diagnostika a liečba, vrátane podpornej a terminálnej starostlivosti
4. Výskum, vývoj , vzdelávanie
5. Zdravotné údaje a informácie

AKČNÝ PLÁN 1: PRIMÁRNA PREVENCIA

Akčný plán „Primárna prevencia“ sa zameriava na rizikové faktory životného štýlu, environmentálne rizikové faktory, očkovanie proti HPV s cieľom zníženia rizika vzniku nádorových ochorení v populácii Slovenska. Aj keď až 40% druhov rakoviny je preventabilných, na prevenciu v celej EÚ sa vynakladajú iba priemerne 3% z rozpočtov na zdravotníctvo. Napriek tomu, že sú dobre známe osvedčené preventívne opatrenia. Tieto preventívne opatrenia zahŕňajú lekárske intervencie (napríklad očkovanie), odstránenie rizikových faktorov životného štýlu (nesprávna výživa, fyzická inaktivita, fajčenie, konzumácia tabaku alebo alkoholu) a znižovanie rizikových faktorov zo životného prostredia (ako je napríklad znečistenie ovzdušia a vody alebo vystavenie sa karcinogénnym chemikáliám, či už na pracovisku, prostredníctvom životného prostredia alebo vo výrobkoch). Preventívne opatrenia budú verejno-zdravotnícke postupy založené na dôkazoch.

Primárna prevencia zahŕňa podporu zdravotnej gramotnosti, zdravého správania a intervencie ku zdravému životnému štýlu, podporu očkovania so zameraním na rizikové faktory s karcinogénnym potenciálom a pre udržiavanie menej škodlivého prostredia tak, aby došlo k poklesu rizika vzniku nádorových ochorení v populácii SR. Prevencia zostáva naďalej jedným z najlepších a nákladovo najefektívnejších nástrojov v boji proti nádorovým ochoreniam. Na individuálnej úrovni je to najmä úroveň zdravotnej gramotnosti a individuálne správanie, možnosť zdravej voľby jednotlivcov. Na populačnej úrovni je dôležité najmä zlepšenie systému podpory zdravia a prevencie ochorení. Zmeny štátnej, či miestnej politiky zdravia budú aj naďalej predstavovať významný vplyv na prevenciu a kontrolu nádorových ochorení u obyvateľov. Zastrešujúcim politickým nástrojom primárnej prevencie v SR je podpora a ochrana verejného zdravia pomocou schválených programov a akčných plánov: Národný program podpory zdravia¹, Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015-2025^{2,3}, Akčný plán pre potraviny a výživu pre roky 2017 – 2025⁴, Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (NEHAP V.)⁵.

Príležitosť pre SR :

„Mobilná aplikácia EÚ na prevenciu rakoviny“, ktorá bude financovaná v rámci programu EU4Health, bude ponúkať jednotlivcom informácie o tom, ako znížiť riziko rakoviny. Týmto spôsobom rozšíri Pokrytie Kódexu a s informáciami o tom, ako získať z nových poznatkov vedy a vývoja osobné hodnotenie rizika rakoviny - umožní ľuďom riadiť si svoje vlastné zdravie. Začne sa rozvíjať aj projekt „Zdravotná gramotnosť pri prevencii a starostlivosti o rakovinu“ a budú sa zdieľať najlepšie postupy na posilnenie zdravotnej gramotnosti v programoch prevencie a starostlivosti o rakovinu, so zameraním na znevýhodnené skupiny. Tieto opatrenia sa budú realizovať v období 2021 - 2025. Komisia navrhne revíziu školského ovocia EÚ, program pre zeleninu a mlieko v roku 2023 s cieľom sprístupniť zdravé výrobky deťom a zlepšiť chápanie výhod zdravého jedla, ktoré budú podporené mobilnou aplikáciou EÚ pre prevenciu rakoviny.“

Hlavné stratégie a úlohy:

1. zvyšovať zdravotnú gramotnosť a povedomie o rizikových faktoroch nádorových ochorení a možnostiach primárnej prevencie onkologických ochorení,

- implementovať aktualizovaný Európsky kódex proti rakovine tak, aby zohľadňoval najnovšie vedecké poznatky,
- pripraviť podmienky pre implementáciu mobilnej aplikácie EU pre prevenciu v SR.

2. znižovať vplyv rizikových faktorov nádorových ochorení (fajčenia, nadmernej konzumácie alkoholu, fyzickej inaktivity a boj proti HPV/ Human papiloma virus) s dôrazom na:

¹ https://www.uvzsr.sk/docs/info/podpora/Sprava_o_plneni_cielov_Narodneho_programu_podpory_zdravia.pdf

² https://www.uvzsr.sk/docs/info/podpora/NAPPO_2015-2025.pdf

³ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25597/1>

⁴ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/21827/1>

⁵ https://www.uvzsr.sk/docs/info/zp/nehap/NEHAP_V.pdf

- vytvorenie „Generácie bez tabaku“,
- redukciu konzumácie alkoholu (daňovými opatreniami, označovaním alkoholu, kontrolou marketingu),
- podporou zdravého stravovania a fyzickej aktivity (HealthyLifestyle4All),
- zvýšenie percenta zaočkovaných dievčat a chlapcov proti HPV.

3. posilňovať úlohy Národného onkologického inštitútu (NOI), orgánov verejného zdravotníctva a mimovládnych organizácií v oblasti primárnej prevencie onkologických ochorení.

AKTIVITY AP 1

Aktivita č. 1	1.1 implementovať aktualizovaný Európsky kódex proti rakovine tak, aby zohľadňoval najnovšie vedecké poznatky 1.2 podporiť zapojenie sa SR do projektov tvorby a implementácie mobilnej aplikácie EU pre prevenciu v SR
Zodpovedný	MZSR
Obdobie	2022-2025
Výstup	Rozpočtové opatrenie na MK SR každý rok Kontinuálna edukačná komunikačná kampaň celoročná (RTVS - zmluva zo štátom)
Indikatívne Náklady	600 000,- EUR kapitola MZSR (150 000 ročne) EU zdroje (EU4Health)
Aktivita č. 2	2.1 znižovať vplyv rizikových faktorov nádorových ochorení (fajčenia, nadmernej konzumácie alkoholu, fyzickej inaktivity) 2.2 zvýšiť percento zaočkovaných dievčat a chlapcov proti HPV
Zodpovedný	Úrad verejného zdravotníctva SR, regionálne úrady verejného zdravotníctva Spolupráca s MŽP SR, MŠVVaŠ SR, MPRV SR MZSR (hlavný odborník MZSR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dorast), NOI
Obdobie	2022-2025
Výstup	Počet zrealizovaných primárne preventívnych aktivít v medzoročnom porovnaní % zaočkovaných (v súčasnosti je zaočkovaných 23% dievčat a 1% chlapcov)
Indikatívne Náklady	600 000,- EUR kapitola MZSR (150 000 na preventívne aktivity ročne) Verejné zdravotné poistenie (očkovanie)
Aktivita č. 3	3.1 posilňovať úlohy orgánov verejného zdravotníctva, Národného onkologického inštitútu (NOI)

	3.2 posilňovať činnosť mimovládnych organizácií v oblasti primárnej prevencie onkologických ochorení
Zodpovedný	NOI, MZSR, ÚVZ SR
Obdobie	2022-2025
Výstup	Vytvorený nový model starostlivosti o zdravie občanov so zameraním na prevenciu onkologických ochorení a podporu zdravia Počet podporených aktivít
Indikatívne Náklady	400 000,- EUR kapitola MZSR (100 000 ročne na verejné výzvy NOI na podporu MVO)
SPOLU z kapitoly MZSR	1 600 000 EUR za obdobie 2021-2025 320 000 EUR / rok

AKČNÝ PLÁN 2 : SEKUNDÁRNA PREVENCIA, SKRÍNING

Akčný plán 2 sa zameriava na zavedenie populačných skríningov podľa európskych odporúčaní (Odporúčanie Rady z 2. decembra 2003 o skríningu rakoviny (Ú. v. EÚ L 327, 16.12.2003, s. 34 - 38), Európska iniciatíva pre kolorektálny karcinóm⁶, Iniciatíva Európskej komisie pre rakovinu prsníka⁷, Európske pokyny na zabezpečenie kvality pri skríningu rakoviny krčka maternice⁸).

Za organizáciu a poskytovanie zdravotníckych služieb a lekárskej starostlivosti sú zodpovedné jednotlivé členské krajiny. Slovensko sa pomocou akčných plánov zaväzuje zlepšiť organizáciu a poskytovanie zdravotníckych služieb v rámci kontroly onkologických ochorení. Európske usmernenia existujú pre rakovinu prsníka (2013), krčka maternice (2007, aktualizované v roku 2014) a hrubého čreva (2010). V Európskej únii sa skríning rakoviny prsníka, krčka maternice a hrubého čreva a konečníka odporúča v prípade, že sa poskytuje ako súčasť organizovaného programu s primeranými zdrojmi vysokej kvality.

Hlavné stratégie a úlohy:

1. zvyšovanie povedomia o onkologickom skríningu na všetkých úrovniach od politickej a odbornej po laickú verejnosť,
2. vybudovanie a následné zabezpečenie fungovania Národného onkologického skríningového centra v NOI, s posilnením a jednoznačným legislatívnym ukotvením jeho kompetencií v oblasti koordinácie a hodnotenia onkologických skríningových programov,
3. zabezpečenie fungovania Národného skríningového registra v NCZI,
4. zabezpečenie prístupnosti údajov z onkologických skríningových programov s cieľom ich vyhodnocovania od:
 - poskytovateľov zdravotnej starostlivosti do zdravotných poisťovní (ZP)
 - ZP do NCZI
 - NCZI do NOI, MZ SR, spolupracujúcich organizácií, vedeckých organizácií a pod.
5. zabezpečenie fungovania vysokokvalitných organizovaných onkologických skríningových programov založených na dôkazoch, vrátane ich aktualizácie, kontroly kvality, vyhodnocovania a medzinárodného porovnávania, v súlade s Európskymi odporúčaniami,
6. zabezpečenie udržateľnosti populačných onkologických skríningových programov, ktorých garantom je MZ SR, ktoré programy metodicky legislatívne a finančne usmerňuje.
7. Posilňovanie úlohy orgánov verejného zdravotníctva, úlohy NOI a mimovládnych organizácií v oblasti skríningov onkologických ochorení.

Akčný plán 2 sa zameriava na včasné odhalenie (včasnú detekciu) nádorových ochorení, ktoré sú jednou z hlavných príčin úmrtí nielen na Slovensku ale aj v celej Európe a na revíziu a vývoj na dôkazoch založených skríningových programov. Vďaka skríningu je možné zistiť rakovinu vo včasnom štádiu, prípadne v štádiu prekancerózy a zlepšiť tak vyhliadky na úspešnú liečbu.

Optimalizácia skríningových programov a rozvoj inovatívnych prístupov skríningu a včasnej diagnostiky je tiež jedným z odporúčaní Európskej rady ako súčasť programu pre výskum a inovácie v rámci Horizon Europe 2021 - 2027 („Conquering Cancer: Mission possible“, jún 2020, str. 11). Nová schéma skríningových programov na roky 2021-2025 so zabezpečením aktívneho pozvania 90% cieľovej populácie na skríning karcinómu prsníka, karcinómu krčka maternice a kolorektálneho karcinómu, a do roku 2022 vypracovanie návrhu na rozšírenie skríningových programov v rámci ďalších onkologických diagnóz (karcinómu pľúc, prostaty a žalúdka) založených na dôkazoch sú jednými z cieľov Európskeho plánu boja proti rakovine (ďalej len „Európskeho plánu“). Ďalšou úlohou Európskeho plánu je vypracovanie nových európskych odporúčaní pre zabezpečenie kvality skríningu troch odporúčaných skríningových programov ako aj vytvorenie Európskeho informačného systému nádorových ochorení, ktorý by slúžil na monitorovanie skríningových programov v Európe.

⁶ https://www.worldendo.org/wp-content/uploads/2020/10/16_Parmelli_Launching-the-European-Commission-Initiative-on-Colorectal-Cancer-ECICC.pdf

⁷ <https://healthcare-quality.jrc.ec.europa.eu/>

⁸ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/a41a4c40-0626-4556-af5b-2619dd1d5ddc>

V nadväznosti na predchádzajúce akčné plány na roky 2019 – 2020 sa Akčný plán 2 na obdobie 2021 – 2025 zameriava na vybudovanie Národného onkologického skriningového centra (ďalej len „NOSC“) v Národnom onkologickom inštitúte s cieľom zabezpečiť koordináciu a implementáciu vysoko-kvalitných organizovaných onkologických skriningových programov

a ich udržateľnosť. Úlohou NOSC by mala byť jednotná koordinácia všetkých úrovní skriningových programov od pozývania, cez priebeh až po vyhodnocovanie a súčasne priebežne monitorovanie priebehu a v pravidelných intervaloch vyhodnocovanie skriningových programov, pričom vyhodnotenie a návrhy na aktualizáciu skriningových programov v presne stanovených intervaloch poskytuje NOSC ich garantovi, ktorým je MZ SR. V rámci konkrétnych čiastkových cieľov je cieľom zavedenie populačného skriningu rakoviny krčka maternice, zvyšovanie kvality a účasti v už začatom populačnom skriningu rakoviny prsníka, ktorý bol spustený v septembri 2019 a v nadviazaní na prvú fázu populačného skriningu rakoviny hrubého čreva a konečníka, ktorá bola uskutočnená v období od januára do októbra 2019. Príprava, vlastný priebeh, monitoring a hodnotenie kvality skriningových programov nádorových ochorení prebieha v súlade s európskymi odporúčaniami, ktoré sú vypracované pre skrining troch nádorových ochorení (karcinóm prsníka, karcinóm krčka maternice a kolorektálny karcinóm) a plánovaná je ich aktualizácia.

Na Slovensku pri nastavenom systéme preventívnych prehliadok cieľom zaviesť organizované skriningové programy s jednotnou metodikou pozývania, priebehu, kontroly a hodnotenia. Okrem pozývania na skrining zdravotnými poisťovňami tých občanov, ktorí skriningové vyšetrenie v rámci existujúceho systému preventívnych prehliadok v ambulanciách VLD a gynekológov neabsolvovali, má kľúčový význam vytvárať také podmienky a uskutočňovať také kroky, aby preventívne prehliadky boli efektívnejšie a atraktívnejšie pre VLD a gynekológov a uskutočňované, monitorované a vyhodnocované v rámci organizovaných skriningových programov. Cieľom je zlúčiť oportúnný a pozývaci skrining do jednotného organizovaného, monitorovaného a vyhodnocovaného programu. Súčasne je kľúčové kontinuálne zabezpečovať zvyšovanie účasti občanov Slovenskej republiky na skriningových programoch nádorových ochorení. Súčasťou týchto krokov je napríklad aj možnosť bonifikácie príslušných lekárov a občanov, ktorí sa zúčastňujú skriningových programov ako aj dobre zorganizovaná, priebežne uskutočňovaná osвета. Správne, kontinuálne poskytovanie adekvátnych, cielených a ľahko pochopiteľných informácií je jednou z významných aktivít, ktoré sa podieľajú na zabezpečení účasti na skriningových programoch nádorových ochorení.

Významné je zabezpečenie fungujúcich procesov kontroly a hodnotenia skriningových programov na všetkých úrovniach. Pravidelný monitoring kvality, a vyhodnocovanie skriningových programov z pohľadu populačných, klinických a epidemiologických parametrov je nevyhnutné na zistenie krátkodobých a dlhodobých výsledkov efektívnosti a kvality skriningov, ale aj tvorbu zdravotnej politiky. Hodnotenie účinnosti skriningových programov z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska má celospoločenský význam. V kontexte kontroly kvality a hodnotenia skriningových programov je dôležité, aby príslušní odborníci v NOI, zorientovaní v problematike onkologického skriningu, mali plný prístup ku kompletnej databáze Národného skriningového registra (ďalej len „NSR“) vytvoreného v NCZI, pretože len v rámci poznania kompletných údajov je možné uskutočniť adekvátne vyhodnotenie a programy v rámci svojej komplexnosti koordinovať. Tu zohráva významnú úlohu legislatívne, bezpečnostné a technické zabezpečenie plynulého zberu, spracovania a vyhodnotenia údajov. V tomto kontexte je dôležité, aby bol tok údajov plynulý s ich zabezpečením v súlade s platnou legislatívou a aby každý subjekt, ktorý je zúčastnený skriningového programu, mal presne stanovené svoje kompetencie.

HLAVNÝ CIEĽ:

Zníženie mortality na vybrané nádorové ochorenia pomocou kvalitného organizovaného onkologického skriningového programu so zabezpečením trvajúcej vysokej účasti cieľovej populácie.

ÚLOHY:

I. Zabezpečiť vysokú kvalitu organizovaných onkologických skriningových programov

1. Zaviesť organizovaný populačný program skriningu rakoviny krčka maternice do praxe a nastaviť kontinuitu a zlepšovanie kvality.
2. Zaviesť organizovaný populačný program skriningu kolorektálneho karcinómu do praxe a nastaviť kontinuitu a zlepšovanie kvality jeho druhej fázy.

3. Udržať kontinuitu a zlepšovať kvalitu organizovaného populačného mamografického skríningu karcinómu prsníka.
4. Zlúčiť oportúnny a pozývaci skrining do jedného organizovaného skriningového programu.
5. Zvyšovať zdravotnú gramotnosť a povedomie občanov, vrátane skupín ľudí s vysokým rizikom, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti a všetkých zainteresovaných subjektov o význame kvalitných populačných skriningových programov cez dostupné vzdelávacie zdroje.
6. V súlade s Európskym plánom vypracovať návrh na skrining ďalších onkologických ochorení podľa najlepšej evidencie založenej na dôkazoch.

II. Zabezpečiť vysokokvalitnú pracovnú silu pre onkologické skriningové programy

1. Zvýšiť vedomosti a zručnosti zdravotníckych pracovníkov participujúcich na skriningových onkologických programoch doplnením požadovanej problematiky do obsahu minimálnych štandardov pre vybrané špecializačné odbory, prípadne do sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov.
2. Vytvárať podmienky pre uplatnenie a motivujúce prostredie zdravotníckych pracovníkov a ďalších profesií, ktoré majú dôležitý význam v onkologickej zdravotnej starostlivosti (napr. skriningoví pracovníci, epidemiologickí pracovníci, údajoví manažéri apod.)

AKTIVITY AP 2 :

Aktivita č. 1	Mapovanie potrebných krokov pre úspešnú realizáciu kvalitných organizovaných onkologických skriningových programov v oblastiach: <ul style="list-style-type: none"> - Legislatíva - Spôsob pozývania na skrining - Klinický proces - Kódovanie výkonov a diagnóz - Úhradový systém ZP za výkony - Kontrola kvality - Tok údajov - Hodnotenie skriningových programov - Financovanie - Vzdelávanie a osвета
Zodpovedný	MZSR (hlavný zodpovedný) prostredníctvom Komisie pre skrining vybraných onkologických ochorení (ďalej len „Komisie pre skrining“), NOI, NCZI, ZP, odborné spoločnosti, ÚVZ, ÚDZS, patientske organizácie
Obdobie	2021-2025
Výstup	Návrh riešení pre definované oblasti Komisiou, zápisy z rokovaní Komisie
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č. 2	Príprava a predloženie legislatívnych zmien identifikovaných na základe mapovania (aktivita č. 1)
Zodpovedný	MZSR (hlavný zodpovedný) prostredníctvom OVZSP a odboru legislatívneho), NOI
Obdobie	2021-2025
Výstup	Návrh legislatívnych zmien, ich predloženie na schválenie vládou a následne na schválenie parlamentom
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č. 3	Vypracovanie návrhu na zriadenie Národného onkologického skriningového centra (NOSC) v Národnom onkologickom inštitúte (NOI) a predloženie na rokovanie vlády
Zodpovedný	NOI (hlavný zodpovedný za vypracovanie návrhu), MZSR (hlavný zodpovedný za predloženie návrhu na schválenie vládou SR prostredníctvom OVZSP)
Obdobie	2021-2023
Výstup	Návrh na zriadenie NOSC v NOI a jeho predloženie na schválenie vládou SR
Náklady	Bez finančného dopadu

Aktivita č. 4	Príprava implementácie zariadenia onkologického skriningového centra (NOSC v NOI) v súlade so stanoviskom vlády SR
Zodpovedný	NOI
Obdobie	2024 - 2025
Výstup	NOSC v NOI
Náklady	Rozpočet NOI
Aktivita č. 5	Vypracovanie a schválenie postupov (SOP) na kontrolu kvality skriningových programov na všetkých jeho úrovniach: <ul style="list-style-type: none"> - Pozývanie - Kvalita skriningových testov - Vykazovanie kódov výkonov a diagnóz - Zabezpečenie dostupnosti údajov a následné hodnotenie skriningových programov - Certifikácia skriningových pracovísk
Zodpovedný	MZSR (hlavný zodpovedný prostredníctvom Odboru štandardných klinických postupov MZSR), NOI
Obdobie	2021-2025
Výstup	Uverejnenie SOP na kontrolu kvality skriningových programov vo Vestníku MZSR
Náklady	Zo zdrojov Projektu OP Ľudské zdroje odboru štandardných klinických postupov a následne z kapitoly MZSR.
Aktivita č. 6	Realizácia kontroly kvality skriningových programov
Zodpovedný	NOI
Obdobie	2022-2025
Výstup	Správy z kontroly kvality predložené na ročnej báze garantovi skriningových programov, MZSR
Náklady	rozpočet NOI
Aktivita č.7	Vyhodnotenie a návrh aktualizácie skriningových programov
Zodpovedný	NOI (hlavný zodpovedný), Inštitút zdravotných analýz MZSR (ďalej len „IZA MZSR“), NCZI, ZP, MVO
Obdobie	2021-2025
Výstup	Hodnotiace správy, nákladové analýzy poskytované za každý kalendárny rok garantovi skriningových programov MZSR a publikované NOI formou prezentácií a publikácií
Náklady	rozpočet NOI
Aktivita č.8	A. Zavedenie a následné zabezpečenie kontinuity populačného skriningu kolorektálneho karcinómu. B. Certifikácia a recertifikácia skriningových gastroenterologických endoskopických pracovísk
Zodpovedný	A.MZSR (garant), NOI (koordinátor), ZP, NCZI, ÚDZS, ÚVZ, Slovenská gastroenterologická spoločnosť, spoločnosti VLD, patientske organizácie, B. MZSR, NOI, Slovenská gastroenterologická spoločnosť
Obdobie	2021-2025
Výstup	Populačný skrining kolorektálneho karcinómu Pravidelne aktualizovaná sieť skriningových endoskopických pracovísk zverejňovaná na webovej stránke MZSR
Náklady	Zo zdravotného poistenia- pozývanie a zdravotné výkony Rozpočet NOI-kontrola kvality
Aktivita č.9	Zavedenie a následné zabezpečenie kontinuity populačného skriningu karcinómu krčka maternice
Zodpovedný	MZSR (garant), NOI (koordinátor), ZP, NCZI, ÚDZS, ÚVZ, Slovenská gynekologická spoločnosť, patientske organizácie
Obdobie	2021-2025
Výstup	Populačný skrining karcinómu krčka maternice
Náklady	Zo zdravotného poistenia- pozývanie a zdravotné výkony
Aktivita č. 10	Zabezpečenie kontinuity a zvyšovanie kvality mamografického skriningu karcinómu prsníka a preverovanie kvality a zvyšovanie počtu skriningových mamografických pracovísk
Zodpovedný	MZSR (garant), Sekcia financovania, NOI (koordinátor), ZP, NCZI, ÚDZS, ÚVZ, Slovenská rádiologická spoločnosť, Slovenská gynekologická spoločnosť, spoločnosti VLD, patientske organizácie, Komisia MZ SR pre zabezpečenie kvality v rádiológii, radiačnej onkológii a v nukleárnej medicíne.
Obdobie	2021-2025
Výstup	Pravidelne aktualizovaná sieť skriningových mamografických pracovísk zverejňovaná na webovej stránke MZSR
Náklady	Zo zdravotného poistenia- pozývanie a zdravotné výkony Z rozpočtu MZSR (250 000 EUR/50 000 EUR ročne, t.j. náklady na preverenie kvality 20-30 pracovísk ročne komisiou 5-6 ľudí (DOVP, preplatenie cestovných nákladov)

Aktivita č. 11	Vypracovanie podkladov pre realizáciu ďalších organizovaných skriningových programov podľa odporúčaní Európskej rady pre onkologický skrining
Zodpovedný	NOI (hlavný zodpovedný), MZSR prostredníctvom Komisie pre skrining, ZP, NCZI, ÚDZS, ÚVZ, odborné spoločnosti, patientske organizácie
Obdobie	2023-2025
Výstup	Vypracovaný návrh realizácie ďalších onkologických skriningových programov na Slovensku a ich predstavenie garantovi skriningových programov, MZSR – Komisii pre skrining, ktorá vypracuje hodnotiacu správu s návrhom ďalšieho postupu
Náklady	Z rozpočtu NOI
Aktivita č.12	Vzdelávanie odborníkov i laikov, medzinárodná spolupráca
Zodpovedný	MZSR, NOI, ZP, ÚVZ, odborné spoločnosti participujúce na onkologických skriningových programoch, patientske organizácie
Obdobie	2021-2025
Výstup	Konferencie, vzdelávacie programy, vzdelávacie materiály
Náklady	100 000 EUR (20 000 EUR ročne) z rozpočtu MZSR
Aktivita č. 13	PRESCRIP-TEC – projekt skriningu karcinómu krčka maternice v marginalizovanej skupine obyvateľstva
Zodpovedný	Trnavská univerzita (hlavný zodpovedný), Zdravé regióny, Liga proti rakovine, MZSR
Obdobie	2021-2024
Výstup	Publikácia výsledkov projektu PRESCRIP-TEC
Náklady	Projekt EÚ - Horizon 2020
SPOLU z kapitoly MZSR	350 000 EUR za obdobie 2021-2025 70 000 EUR / rok

AKČNÝ PLÁN 3 : DIAGNOSTIKA, LIEČBA A NÁSLEDNÁ STAROSTLIVOSŤ – u dospelých a detských onkologických pacientov

DIAGNOSTIKA A LIEČBA – VÝCHODISKÁ

Východiská sú v súlade so šestnástym z dvadsiatich princípov Európskeho pilieru sociálnych práv, v rámci ktorého má každý človek právo na včasný prístup k dostupnej preventívnej a liečebnej zdravotnej starostlivosti dobrej kvality.

V súčasnosti sa špecializovaná onkologická starostlivosť v SR poskytuje predovšetkým v rámci samostatných onkologických ústavov (NOÚ, OÚSA, VOÚ) ako aj v univerzitných nemocniciach pri lekárske fakultách orientovaných na komplexnú onkologickú starostlivosť (príkladom sú viaceré lekárske univerzity a ich nemocnice v EÚ). Kvantitívnu starostlivosť na Slovensku s ohľadom na špecifiká onkologickej starostlivosti ako aj historický kontext, ktorým je 70-ročná tradícia Národného onkologického ústavu, plánujeme poskytovať v rámci samostatného onkologického ústavu, ktorý bude spĺňať všetky kritériá národného komplexného onkologického centra (príkladom sú prestížne onkologické ústavy v EÚ a v USA). Opatrenia budú klinické postupy založené na dôkazoch.

Diagnostika a liečba

- Skorá diagnostika a personalizovaná liečba sú základom stratégie, ktorá významne znížila mortalitu na nádorového ochorenia v ostatných 20-tich rokoch.
- Bariéry k dostupnosti včasnej diagnostiky, správnej a optimálnej protinádorovej liečbe sú mnohoraké, patria k nim napríklad geografická oblasť, infraštruktúra, nákladovosť, technologická vybavenosť a ľudské zdroje.

Vzdelanie

- Dôležitým predpokladom pre pokles úmrtnosti na nádorové ochorenia je kvalitné a kontinuálne vzdelávanie lekára a jeho implementácia do diagnostických a terapeutických postupov do praxe.

Cesta pacienta

- Liečba onkologického pacienta je podmienená dobrou kooperáciou medzi špecializovanými pracoviskami, ktoré môžu skoncentrovať väčší počet pacientov a dostatočnou sieťou menších onkologických pracovísk, ktoré poskytujú chronickú a paliatívnu onkologickú starostlivosť, ľahko dostupnú pre väčšinu onkologických pacientov.

Koncentrácia vysokošpecializovaných liečebných zákrokov je spojená nielen s nižšími finančnými nákladmi, ale aj s výrazne lepšími liečebnými výsledkami.

CIEL: 90% pacientov s danými potrebami má prístup k adekvátnej liečbe v komplexnom onkologickom centre.

Úlohy:

I. Zabezpečiť vysoký štandard zdravotnej starostlivosti o pacientov s rakovinou

1. Dobudovať „Národné komplexné onkologické centrum“ v priestoroch Národného onkologického ústavu a na neho nadväzujúcu komplexnú starostlivosť v onkologických ústavoch (OÚSA a VOÚ) a sieť komplexných onkologických pracovísk pre zlepšenie prístupu k efektívnej a inovatívnej diagnostike a liečbe rakoviny pre všetkých pacientov, vrátane rozvoja personalizovaných prístupov (referenčné chirurgické centrum vrátane robotickej chirurgie, pracovisko pre CAR-T bunkovú terapiu, špecializované pracovisko pre klinické skúšania fázy I-III, klinika preživších pre sledovanie neskorej toxicity a dobudovanie OÚSA a VOÚ s nadväznosťou na sieť pracovísk v komplexných onkologických pracoviskách). Pre rozvoj detskej onkológie dobudovať v priestoroch Národného ústavu detských chorôb oddelenie klinických skúšaní, podporiť Centrum registrácie detských onkologických ochorení, vytvoriť zázemie pre bunkovú terapiu a sledovanie neskorých následkov liečby v spolupráci s pracoviskami NOU, vybudovať referenčné detské neurochirurgické centrum.
2. S cieľom skrátiť cestu pacienta, predovšetkým trvanie stanovenia diagnózy a času medzi stanovením diagnózy a prvou onkologickou liečbou a zlepšenie dostupnosti onkologickej liečby začať posilňovať

onkologickú starostlivosť od kvartérnej, cez terciárnu starostlivosť k ambulantnej špecializovanej a k ambulantnej všeobecnej starostlivosti

3. Definovať interdisciplinárne tímy pre ústavnú starostlivosť vrátane psychologickú a sociálnu starostlivosť a zabezpečiť ich finančnú a profesionálnu udržateľnosť
4. Zlepšiť prístup k liekom na rakovinu vrátane inovatívnych pre všetkých pacientov, ktorí z nich majú úžitok,
5. Umožniť mobilitu pacientov s cieľom zabezpečiť adekvátnu liečbu zložitých prípadov pacientov (mapovanie možností v jednotlivých členských štátoch).
6. Posilniť úlohu HTA pri zavádzaní a úhrade nových zdravotníckych technológií.
7. Implementovať smernice odborných spoločností z hľadiska inovácie a modernizácie súčasného stavu onkologickej diagnostiky a liečby s cieľom dosiahnuť úroveň porovnateľnú so stavom vo vyspelej EÚ, t.j. v súlade s požiadavkami a smernicami ESMO (*European Society of Medical Oncology*), ESTRO (*European Society of Radiation Oncology*), ESR (*European Society of Radiology*), SIOP a SIOP-E (Medzinárodná a Európska spoločnosť pre detskú onkológiu) a ESP (*European Society of Pathology*) v mysle princípov precíznej, na pacienta orientovanej medicíny a využitia translačného výskumu.
8. V oblasti diagnostiky otvoriť diagnostické postupy kontrolným procesom, najmä procesom *External Quality Assurance* v medzinárodne akceptovaných agentúrach, pričom táto infraštruktúra má zahŕňať tímy patológov a s nimi úzko kooperujúcich molekulových biológov a genetikov v zmysle konceptu molekulovej patológie.
9. Zabezpečiť dostupnosť nástrojov "digital health", ktoré majú za cieľ zlepšenie cesty pacienta, kvality jeho života, hodnotenia kvality poskytovanej starostlivosti, či uľahčenia komunikácie s lekárom, napr. prostredníctvom monitoringu a reportovania symptómov počas liečby („patient reported outcomes“). V súlade s nariadením EÚ o medicínskych pomôckach umožniť predkladanie žiadosti o úhradu takýchto nástrojov z verejného ZP, vrátane úhrady výkonov na strane poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Podpora zberu a vyhodnocovania dát, ktoré sú generované na pozadí týchto digitálnych komunikačných nástrojov.

II. Zabezpečiť vysokokvalitnú pracovnú silu pre všetky onkologické disciplíny

1. Zvyšovať vedomosti a zručnosti v manažmente onkologických pacientov na úrovni primárnej a špecializovanej zdravotnej starostlivosti zaradením problematiky do špecializačného štúdia a CME a zabezpečením dostupnosti najnovších poznatkov medicíny v reálnom čase.
2. Vytvárať podmienky pre uplatnenie a motivujúce prostredie zdravotných pracovníkov a podporného zdravotného personálu vrátane psychológov, nutričných terapeutov, a fyzioterapeutov, ako aj ďalších profesií, ktoré majú dôležitý význam v onkologickej zdravotnej starostlivosti (napr. epidemiológovia, pracovníci, údajoví manažéri apod.)

NÁSLEDNÁ STAROSTLIVOSŤ (starostlivosť o preživších, podporná, paliatívna a terminálna starostlivosť) – VÝCHODISKÁ

Po diagnostikovaní nádorového ochorenia pacienti a ich rodiny vstupujú do nového sveta plného fyzických, duševných, duchovných, sociálnych a finančných problémov a otázok.

Tieto výzvy začínajú diagnózou a siahajú ďaleko za obdobie liečby. Je nevyhnutné poskytovať služby, sprevádzanie a podporu, ktoré pomôžu samotným osobám žijúcim s nádorovým ochorením a ich rodinám lepšie čeliť týmto problémom a prekonať ich, vrátane paliatívnej starostlivosti počas obdobia života s nádorovým ochorením a terminálnej starostlivosti.

Survivorship ("prežitie/prežívanie") je pre každého pacienta a jeho blízkych jedinečná skúsenosť, ktorá sa nedá zhmotniť do jedného okamihu. Definícia prežitia v onkológii nie je medzinárodne štandardizovaná, ale v zásade sa pod týmto pojmom rozumejú ľudia, ktorí po ukončení liečby nemajú žiadnu chorobu; ľudia, ktorí aj naďalej dostávajú liečbu na zníženie rizika návratu rakoviny; a ľudia s dobre kontrolovanou chorobou a niekoľkými príznakmi, ktorí sú liečení na zvládnutie rakoviny ako chronickej choroby. To pre nich znamená, že sa môžu vrátiť do života, ktorý žili pred ochorením a nájsť nové cesty k uspokojivému životu v budúcnosti. Starostlivosť o preživších sa zameriava na telesné aj duševné zdravie, na psychologické, sociálne a ekonomické problémy, s ktorými sa boria ľudia po ukončení primárnej liečby rakoviny. Zahŕňa následnú starostlivosť, zvládanie neskorých vedľajších účinkov liečby, zlepšenie kvality života vrátane psychosociálnej a rehabilitácie. Pozornosť sa venuje aj

prípadnej budúcej protirakovinovej liečbe. Členovia rodiny, priatelia a opatrovatelia sa považujú za súčasť starostlivosti o prežívších.

Úroveň onkologickej úmrtnosti sa v posledných 20 rokoch konzistentne znižuje u väčšiny skupín nádorov, čo zvyšuje počet prežívajúcich aj na Slovensku.

Na Slovensku v roku 2017 bolo viac ako 250 000 ľudí, ktorí prežívajú v liečbe alebo po ukončení liečby z dôvodu nádorového ochorenia. Toto číslo bude naďalej rásť, keďže so zavedením skríningu nádorových ochorení a ich skorou liečbou a špeciálnymi režimami sa naďalej zlepšuje a predlžuje dĺžka života, rastie populácia štátu a zvyšuje sa počet starších dospelých.

Vytváranie a zlepšovanie zdrojov dostupných pre komunitu prežívajúcich s nádorovým ochorením na Slovensku je nevyhnutné na uspokojenie potrieb tejto rastúcej populácie. Vzdelávanie a podpora verejných politík v tomto smere zohráva rozhodujúcu úlohu pri dosahovaní mnohých z týchto popísaných cieľov.

Paliatívna medicína (PM) je prierezovou medicínskou špecializáciou (podobne ako pediatria, geriatria, lekárska genetika a anesteziológia a intenzívna medicína) zameranou na život s nevyliciteľným chronickým ochorením a na obdobie zomierania s jeho symptómami a syndrómami.

Paliatívna medicína nie je implementovaná v systéme zdravotnej starostlivosti SR. Dostupné hospice nie sú uhrádzané dostatočne, stále je potrebné dofinancovanie nákladov od samotných pacientov, čo znižuje reálnu dostupnosť. Doma poskytované služby špecializovanej paliatívnej starostlivosti mobilnými hospicmi sú nedostatočne hrazené z verejného zdravotného poistenia a väčšinou sú viazané na poskytovateľov bez prepojenia na onkologické centrá a nemocnice. V SR je zazmluvnená len jedna ambulancia paliatívnej medicíny.

Cieľ: Starostlivosť o prežívších, podporná, paliatívna a terminálna starostlivosť poskytovaná v súlade medzinárodnými klinickými štandardnými postupmi a medzinárodnými právne záväznými dokumentmi o ľudských právach a o osobách so zdravotným postihnutím. Zlepšenie kvality života pacientov, prežívších po liečbe a ich opatrovateľov, vytváranie stratégií a postupov, ktoré im uľahčia návrat do práce, zabezpečia práva osôb so zdravotným postihnutím, zriadenie preukazu človeka, prežívšieho po liečbe rakoviny .

Úlohy:

I. Zlepšovať kvalitu života pacientov s rakovinou, ich rodín a opatrovateľov

1. Tam, kde je to možné, zdefinovať, kedy sa pacient/ka s rakovinou stáva tzv. prežívším/prežívšou“, t.j. je bez rakoviny („cancer-free“)
2. Zabezpečiť efektívny a finančne udržateľný systém psychosociálnej podpory a rehabilitácie pre onkologických pacientov a prežívších v zdravotníckych ústavných a ambulantných zariadeniach ako aj na úrovni komunity, v ktorej žijú a v domácom prostredí
3. Prijatť a plniť Európsky kódex starostlivosti o pacientov (prijatý ECCO v septembri 2020)
4. Individuálne riešiť komplikácie a komorbidity súvisiace s rakovinou u každého pacienta
5. Zabezpečiť úplné vykonávanie Smernice o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom pre rodičov a opatrovateľov.
6. Individuálne riešiť komplikácie a komorbidity súvisiace s rakovinou u každého pacienta
7. Zabezpečiť úplné vykonávanie Smernice o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom pre rodičov a opatrovateľov.

II. Prijatť a implementovať koncepciu paliatívnej medicíny a paliatívnej starostlivosti

1. Poskytovať terminálnu a hospicovú starostlivosť v súlade s medzinárodnými klinickými štandardnými postupmi
2. Spolupracovať na tvorbe plánu dlhodobej starostlivosti s koordináciou zdravotnej a sociálnej starostlivosti zameranej na pacienta/klienta s ohľadom na jeho preferencie a možnosti
3. Podporovať dostupnosť špecializovaných paliatívnych služieb v ústavných zdravotníckych zariadeniach, kde sa poskytuje onkologická starostlivosť. Bez

dostupnosti paliatívnej medicíny sa nemôže onkologická starostlivosť nazývať komplexnou.

4. Podporovať vzdelávanie onkológov a sestier pracujúcich na onkologických pracoviskách v paliatívnej medicíne.

AKTIVITY:

Aktivita č. 1	Mapovanie potrebných krokov a návrh ich implementácie pre zlepšenie diagnostiky a liečby v onkológii na Slovensku v oblastiach: <ul style="list-style-type: none"> - legislatívy s cieľom zlepšenia dostupnosti diagnostických a liečebných postupov, zatraktívnenia a motivácie pre prácu zdravotníckych pracovníkov, multidisciplinárnych tímov, poskytovateľov podpornej zdravotnej starostlivosti - časovej a geografickej dostupnosť diagnostiky a liečby - dostupnosti inovatívnych diagnostických a liečebných postupov - potreby rozšírenia siete pracovísk intervenčnej rádiológie (biopické multidisciplinárne tímy) - kódovania výkonov a diagnóz - úhradového systému ZP za výkony - vzdelávania
Zodpovedný	MZSR (hlavný zodpovedný Sekcia digitalizácie a informatizácie, IZA, odbor legislatívy, sekcia zdravia, Odbor ďalšieho vzdelávania a Odbor zdravotníckeho školstva a uznávania kvalifikácií), HTA, NCZI, Vedecká rada NOI, Vedecká rada MZSR, výbory odborných spoločností, ZP, ÚDZS
Obdobie	2021-2022
Výstup	Komplexná správa z mapovania s návrhom konkrétnych riešení
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č. 2	Príprava a predloženie legislatívnych návrhov podľa identifikovaných výsledkov mapovania (aktivita č. 1)
Zodpovedný	MZSR (hlavný zodpovedný Sekcia digitalizácie a informatizácie, IZA, odbor legislatívy, sekcia zdravia, sekcia vzdelávania), výbory odborných spoločností, VR NOI
Obdobie	2021-2025
Výstup	Návrh legislatívnych zmien, ich predloženie na schválenie vládou a následne na schválenie parlamentom
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č. 3	Implementácia chýbajúcich komponentov v oblasti diagnostiky a liečby na základe identifikovaných výsledkov mapovania (aktivity č. 1)
Zodpovedný	Zriaďovatelia zariadení poskytovania zdravotnej starostlivosti
Obdobie	2021-2025
Výstup	Zriadenie nových diagnostických a terapeutických centier
Náklady	Z rozpočtu poskytovateľov zdravotnej starostlivosti / z rozpočtu MZSR
Aktivita č. 4	Zriadenie centra pre podávanie liečby CAR-T cell
Zodpovedný	NOÚ (hlavný zodpovedný), Národný ústav detských chorôb
Obdobie	2021-2025
Výstup	Centrum CAR-T cell v Národnom onkologickom ústave
Náklady	600 000 EUR - Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Komponent 11, 13, Operačný program Slovensko cieľ 1, 4
Aktivita č. 5	Vytvorenie a aktualizácia zoznamu liekov s hodnotením ich klinického benefitu podľa štandardného skóre ESMO-MCBS.
Zodpovedný	NOI
Obdobie	2021-2025
Výstup	Priebežne aktualizovaný zoznam liekov s vyhodnotením ich klinického benefitu podľa skóre ESMO-MCBS
Náklady	Z rozpočtu NOI
Aktivita č. 6	Odborný návrh schvaľovacieho procesu inovatívnej onkologickej liečby zdravotnými poisťovňami
Zodpovedný	Slovenská onkologická spoločnosť, HTA MZSR

Obdobie	2021-2022
Výstup	Odborný návrh predložený MZSR a zdravotným poisťovňam
Náklady	2000 EUR
Aktivita č. 7	Zriadenie referenčného chirurgického onkologického centra v Národnom onkologickom ústave
Zodpovedný	NOÚ, hlavný odborník pre chirurgiu MZSR
Obdobie	2021-2025
Výstup	Kvartérne referenčné chirurgické onkologické centrum v Národnom onkologickom ústave
Náklady	12 000 000 EUR (EÚ zdroje Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Komponent 11, Operačný program Slovensko cieľ 1.)
Aktivita č. 8	Vypracovanie aktualizovanej koncepcie klinickej, pediatrickej, radiačnej a chirurgickej onkológie (vrátane zdravotno - sociálnych aspektov a adolescentnej onkológie).
Zodpovedný	Hlavní odborníci, VR NOI
Obdobie	2021-2022
Výstup	Koncepcia onkologickej starostlivosti
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č. 9	Vypracovanie návrhu zriadenia kliniky prežívších a jeho implementácia v Národnom onkologickom ústave
Zodpovedný	NOÚ (hlavný zodpovedný), VR NOI, výbory odborných spoločností: SOS, Spoločnosť detských hematológov a onkológov v spolupráci s hlavnými odborníkmi MZSR a patientskými organizáciami
Obdobie	2023-2025
Výstup	Klinika prežívších v Národnom onkologickom ústave
Náklady	250 000 EUR Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Komponent 13, Operačný program Slovensko cieľ 4.
Aktivita č. 10	Vypracovanie metodiky sledovania pacientov po onkologickej liečbe u VLD- príslušné legislatívne zmeny, implementačný plán
Zodpovedný	Výbor Slovenskej onkologickej spoločnosti SLS v spolupráci s hlavným odborníkom MZ SR (hlavný zodpovedný), výbory odborných spoločností: Spoločnosť detských hematológov a onkológov, SSRO, VLD v spolupráci s hlavnými odborníkmi MZSR, VR NOI a patientskými organizáciami
Obdobie	2023-2025
Výstup	Metodika sledovania pacientov po onkologickej liečbe u VLD
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č. 11	Vypracovanie konceptu a implementačného plánu práce multidisciplinárnych tímov na Slovensku, vrátane konzultačnej zahraničnej spolupráce
Zodpovedný	Výbor Slovenskej onkologickej spoločnosti SLS v spolupráci s hlavným odborníkom MZ SR (hlavný zodpovedný), MZSR, výbory odborných spoločností: Spoločnosť detských hematológov a onkológov a SSRO v spolupráci s hlavnými odborníkmi MZSR, VR NOI a a patientskými organizáciami
Obdobie	2022-2023
Výstup	Koncept multidisciplinárnych a zahraničných konzultačných tímov
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č. 12	Implementácia strategickej agendy týkajúcej sa aplikácie medicínskeho ionizačného žiarenia v nukleárnej medicíne podľa odporúčaní Európskeho plánu boja proti rakovine (SAMIRA), vrátane revízie, tvorby a implementácie štandardných postupov, bezpečnosti pacienta, vývoj a výskum inovatívnych prístupov v použití ionizujúceho žiarenia v nukleárnej medicíne.
Zodpovedný	MZSR prostredníctvom Komisie MZSR pre zabezpečenie kvality v rádiodiagnostike, radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne
Obdobie	2021-2025
Výstup	Strategická agendy formulujúca použitie medicínskeho ionizačného žiarenia v nukleárnej medicíne
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č. 13	Dobudovanie komplexného onkologického centra v rámci VOÚ
Zodpovedný	Východoslovenský onkologický ústav (VOÚ)
Obdobie	2021-2025
Výstup	Komplexné onkologické centrum vo VOÚ vrátane nukleárnej medicíny, magnetickej rezonancie, oddelenia paliatívnej medicíny, klinického výskumu a odborných ambulancií.
Náklady	7 5 000 000 , Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Komponent 11, 13, Operačný program Slovensko cieľ 1 a 4.

Aktivita č. 14	Dobudovanie komplexného onkologického centra v rámci OÚSA
Zodpovedný	Onkologický ústav sv. Alžbety (OÚSA)
Obdobie	2021-2025
Výstup	Komplexné onkologické centrum v OÚSA vrátane mikrobiológie, oddelenia paliatívnej medicíny, oddelenia urologickej onkológie.
Náklady	Z rozpočtu OÚSA
Aktivita č. 15	Dobudovanie komplexného detského onkologického centra v Národnom ústave detských chorôb
Zodpovedný	Národný ústav detských chorôb
Obdobie	2021-2025
Výstup	Komplexné onkologické centrá poskytujúce starostlivosť detským onkologickým pacientom
Náklady	700 000 EUR, Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky, Komponent 11, Operačný program Slovensko cieľ 1.
Aktivita č. 16	Kontrola kvality s cieľom zabezpečenia časovej dostupnosti a efektívnosti rádioterapie
Zodpovedný	MZSR prostredníctvom Komisie MZSR pre zabezpečenie kvality v rádiodiagnostike, radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne
Obdobie	2021-2025
Výstup	Štandardné operačné postupy pre hodnotenie kvality rádioterapie s cieľom zabezpečenia jej časovej dostupnosti a efektívnosti
Náklady	50 000 EUR (10 000 EUR /rok) z rozpočtu MZSR (Komisia MZSR pre zabezpečenie kvality v rádiológii, radiačnej onkológii a nukleárnej medicíne)
Aktivita č. 17	Implementácia paliatívnej starostlivosti do systému zdravotnej starostlivosti
Zodpovedný	MZSR (hlavný zodpovedný Sekcia zdravia), Katedra paliatívnej medicíny SZÚ
Obdobie	2022-2025
Výstup	Legislatívne zmeny, rozšírenie kapacít siete paliatívnej starostlivosti
Náklady	EU zdroje (Plán obnovy a odolnosti komponent 13, Operačný program Slovensko cieľ 4, REACT)
Aktivita č. 18	Implementácia smerníc odborných spoločností s cieľom inovácie a modernizácie súčasného stavu onkologickej diagnostiky so zabezpečením úrovne porovnateľnej so stavom vo vyspelej EÚ, t.j. v súlade s požiadavkami a smernicami ESMO (<i>European Society of Medical Oncology</i>), ESR (<i>European Society of Radiology</i>), ESTRO (<i>European Society of Radiation Oncology</i>), SIOP a SIOP-E (Medzinárodná a Európska spoločnosť pre detskú onkológiu) a ESP (<i>European Society of Pathology</i>) v mysle princípov precíznej, na pacienta orientovanej medicíny a využitia translačného výskumu.
Zodpovedný	Výbor Slovenskej spoločnosti patológov SLS v spolupráci s hlavným odborníkom MZ SR (hlavný zodpovedný), výbory odborných spoločností: SOS, SSRO, Spoločnosť detských hematológov a onkológov v spolupráci s hlavnými odborníkmi MZSR
Obdobie	2021-2025
Výstup	Diagnostické algoritmy vyšetrení tkanivových a tekutých biopsií na identifikáciu prediktívnych faktorov cielej liečby a imunoterapie onkologických pacientov – národné štandardy
Náklady	Implementácia metód NGS analýz vo vybraných diagnostických centrách v SR
Aktivita č. 19	Otvorenie diagnostických postupov kontrolným procesom, najmä procesom <i>External Quality Assurance</i> v medzinárodne akceptovaných agentúrach, pričom táto infraštruktúra má zahŕňať tímy patológov a s nimi úzko kooperujúcich molekulových biológov a genetikov v zmysle konceptu molekulovej patológie
Zodpovedný	Zdravotné poisťovne vyžadujúce EQA kontroly v zazmluvnených diagnostických centrách v SR v spolupráci s výborom Slovenskej spoločnosti patológov SLS v spolupráci s hlavným odborníkom MZ SR
Obdobie	2021-2025
Výstup	Štandardné kontrolné procesy kvality diagnostiky
Náklady	Poplatky za účasť v EQA zo zdrojov zdravotných poisťovní
Aktivita č. 20	Dobudovanie vybavenia operačných sál v komplexných operačných centrách a realizácia kontroly kvality a dostupnosti chirurgickej liečby.
Obdobie	2022-2025
Výstup	Štandardné kontrolné procesy kvality chirurgickej liečby
Náklady	EÚ zdroje Plán obnovy
SPOLU z kapitoly MZSR	52 000 EUR za obdobie 2021-2025 10 400 EUR /rok

AKČNÝ PLÁN 4: VÝSKUM, VÝVOJ A VZDELÁVANIE

Translačný a klinický výskum, vrátane akademického klinického skúšania, zohráva významnú úlohu v zlepšovaní liečebných, diagnostických, preventívnych možností a prispieva k rozširovaniu ľudského poznania. Pacientom, ktorí sú štandardne liečení sa umožňuje týmto spôsobom prístup k potenciálne efektívnejším inovatívnym liečebným, či diagnostickým postupom a produktom. V súčasnosti je pre klinický a translačný výskum už prakticky samozrejmosťou byť **súčasťou bežnej klinickej praxe** v etablovaných onkologických centrách vo svete, ktoré sú súčasne asociované s univerzitnými inštitúciami, ale aj inými vedecko-výskumnými pracoviskami. Keďže v týchto aspektoch Slovenská republika (SR) výrazne zaostáva, je nevyhnutné systémovo a kontinuálne podporovať a rozvíjať účinné prepojenie onkologického výskumu a vývoja (VaV) s klinickou praxou. Takéto nastavenie signifikantne posilňuje spoluprácu kľúčových aktérov, t.j. výskumníkov, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti (ZS) a podnikateľskej sféry, v rámci verejného a súkromného sektora zameraného na oblasť onkológie i nad rámec Slovenska. Zásadné je zmeniť aj pohľad štátu na určovanie potrebných diagnostických a terapeutických možností pre onkologického pacienta na základe zavádzania nových, inovatívnych produktov a služieb do systému poskytovania ZS, v spolupráci so zdravotnými poisťovňami.

Súčasný stav reflektuje doterajšiu nesystematickú podporu rozvoja výskumnej infraštruktúry a personálnych kapacít, vrátane odchodu špičkových vedeckých pracovníkov do zahraničia. Preto je nevyhnutné cielene a kontinuálne **budovať stabilnú infraštruktúru pre onkologický VaV** zadanú najmä v plánovanej Roadmape biomedicínskeho VaV SR (v rámci implementácie domény inteligentnej špecializácie č.4: „Zdravá spoločnosť“, ktorá je podkladom na čerpanie fondov EÚ v programovom období 2021-2027 pre oblasť výskumu a inovácií v zdravotníctve), paralelne posilňovať personálne zabezpečenie na zodpovedajúcej úrovni a podporovať rozvoj spoločného VaV, zmluvného VaV či služieb VaV v oblasti onkológie a jeho internacionalizáciu.

Medzinárodné partnerstvá výrazne znižujú finančné náklady a umožňujú transfer najnovších poznatkov v relatívne krátkom čase. Rozvoj onkologického VaV si vyžaduje posilnenie spolupráce s excelentnými výskumnými tímami v zahraničí pôsobiacich v prioritných oblastiach, systémovú podporu na zvýšenie participácie SR v Európskom výskumnom priestore, vrátane európskych partnerstiev aj v onkologických témach (ako napr. v *Horizon Europe* v oblasti Zdravie, *Mission Cancer*) formou spolufinancovania zo štátneho rozpočtu. Nevyhnutnou súčasťou tohto akčného plánu je aj rozvoj projektových aktivít asociovaných s národnými uzlami celoeurópskych infraštruktúr typu ERIC (*European Research Infrastructure Consortium*) v rámci ESFRI platformy (*European Strategy Forum on Research Infrastructures*) relevantných pre oblasť zdravia, vrátane SLOVACRINU (ktorý je súčasťou paneurópskeho konzorcia ECRIN, z angl. *European Clinical Research Infrastructure Network*). SLOVACRIN buduje **výskumnú infraštruktúru pre akademické klinické skúšanie (AKS)**, vrátane slovenskej cestovnej mapy pracovísk zameraných na AKS (najmä v oblasti onkológie), čo zrýchľuje a zefektívňuje prístup k inovatívnej liečbe aj pre onkologických pacientov a pomáha pri priamych úsporách prostriedkov z verejného zdravotného poistenia. V tomto zmysle je dôležitá synergia aktivít SLOVACRINU a Národného onkologického inštitútu (NOI), centrálnej platformy NOP, ktorý sa podieľa okrem iného spolu so Slovenskou kooperatívnou onkologickou skupinou (SCOG) na vytváraní siete onkologických pracovísk špecializovaných na KS.

V porovnaní s vyspelými členskými krajinami EÚ sa realizuje na Slovensku veľmi nízky počet AKS. V roku 2019 to predstavovalo šesť projektov AKS v oblasti onkológie. V roku 2020 boli schválené tri nové AKS s onkologickým zameraním. Pritom **realizácia projektov AKS** umožňuje nielen **prístup k inovatívnej liečbe (bez záťaže zdravotných poisťovní)**, ale posilňuje aj kvalitu/prestíž klinického onkologického výskumu na Slovensku i v rámci medzinárodnej spolupráce. Má priamy efekt na **vytváranie nových pracovných miest** a poskytuje **následné vzdelávanie**. V rámci akčného plánu (AP) č. 5 Národného onkologického programu (NOP) 2018-2020, MZ SR podporilo v rokoch 2019-2020 spoluprácu so SLOVACRINom financovaním štyroch onkologických AKS (z toho 2 zameraných na inovatívnu liečbu detských onkologických pacientov). Kontinuita a rozvoj týchto projektových aktivít odráža jeden z cieľov posilnenia klinického výskumu v SR. Základným a kľúčovým cieľom je budovanie infraštruktúry a podpora v rámci samotných centier klinického skúšania vo forme jednotiek a oddelení klinických skúšaní, ktoré sú nevyhnutnou súčasťou kvalitatívneho prebiehajúceho klinického výskumu. Dôvodom nízkeho počtu AKS je okrem chýbajúcej systémovej finančnej podpory pre akademický sektor, klinickú sféru v nemocniciach i

začínajúce podniky (start-upy/ spin-offy) aj pretrvávajúci nedostatok profesionálneho poradenstva v rámci týchto procesov a podmienok. Významné onkologické spoločnosti v zahraničí kladú dôraz na implementáciu správnej klinickej praxe. V tomto zmysle je nevyhnutná **kontinuita aktivít sústavného vzdelávania** najmä koordinátorov pre KS a vedúcich oddelení KS v zdravotníckych zariadeniach, ktoré iniciovalo MZ SR v roku 2019 prostredníctvom IVV/ mentorskej platformy BIOHUB SK v spolupráci so SLOVACRINom, NOÚ/ Oddelením klinického skúšania (OKS), a inými externými odborníkmi.

Pre rozvoj klinického výskumu sú relevantné aj **úpravy viacerých právnych noriem**, ktoré upresňujú a harmonizujú slovenskú legislatívu pre biomedicínsky výskum a KS, vrátane podpory nekomerčného výskumu, ktorá vyplýva z Nariadenia EÚ 536/ 2014 (CTR, z angl. *Clinical trial regulation*). V záujme maximalizácie hodnotového príspevku nekomerčných zadávateľov a ďalšej podpory ich výskumu, (ktorý umožňuje prístup k inovatívnej diagnostike a liečbe bez zaťaženia zdravotných poisťovní), ale bez akéhokoľvek ohrozenia kvality klinických skúšaní (KS), majú členské krajiny zaviesť opatrenia na podnecovanie týchto zadávateľov k vykonávaniu AKS. V kontexte Prikazu MZ SR č. 4/ 2018 (spolu s Dodatkom č. 1 k tomuto Prikazu, ktorý reprezentuje vzor trojstrannej dohody medzi hlavnými účastníkmi KS) sú plánované aj ďalšie právne normy zamerané na zatraktívnenie SR pre realizáciu KS v nemocničných zdravotníckych zariadeniach.

Posilnenie translačného a klinického výskumu v oblasti onkológie vychádza z akútnej potreby implementácie nových, inovatívnych produktov, procesov a postupov do klinickej praxe, ktoré vedú k zvyšovaniu kvality poskytovania ZS. V tomto zmysle jednou z hlavných priorít je **inovácia a modernizácia súčasného stavu onkologickej diagnostiky** s ambíciou dosiahnuť úroveň porovnateľnú so stavom vo vyspelej EÚ, t.j. v súlade s požiadavkami a smernicami ESMO (*European Society of Medical Oncology*), ESR (*European Society of Radiology*), ESTRO (*European Society of Radiation Oncology*), SIOP a SIOP-E (Medzinárodná a Európska spoločnosť pre detskú onkológiu) a ESP (*European Society of Pathology*) podľa princípov precíznej na pacienta orientovanej medicíny a využitia translačného výskumu.

Systémovú podporu projektov VaV v oblasti onkológie odrážajú aj plánované **grantové výzvy MZ SR** (v súlade so zákonom č. 525/2010 Z.z., Zákon o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MZ SR v znení neskorších predpisov), vypracované podľa prioritných oblastí, ktoré vyhodnocuje Vedecká rada MZ SR ako poradný orgán ministra zdravotníctva. Prostredníctvom tzv. „onko výzvy 2019“ v rámci AP č. 5 NOP 2018-2020 bolo takto podporených celkovo 6 projektov zameraných na produktové línie, najmä inovatívne onkologické diagnostické a terapeutické postupy a produkty personalizovanej/ precíznej medicíny s kontinuálnym financovaním na obdobie 3 rokov (vyhlásenie výzvy ako aj vyhodnotenie žiadostí je dostupné na webovej stránke MZ SR/ IVV: www.health.gov.sk/?institut-vyskumu-a-vyvoja). V rámci tejto plánovanej aktivity je nevyhnutné aj vymenovanie novej Vedeckej rady MZ SR, ktorá bude zastúpená špičkovými domácimi ako aj zahraničnými odborníkmi.

Ďalším cieľom v tejto oblasti je kontinuita systémovej **podpory aktivít inovatívnych vedeckých tímov, start-up/ spin-off firiem** zameraných na VaV produktových línií relevantných pre oblasť onkológie, prostredníctvom inkubátora BIOHUB SK (www.biohub.sk). Táto platforma sa začala budovať pri MZ SR/ IVV koncom roka 2019, pričom jej nastavenie (t.j. mentorského panela, ktorý pozostáva z domácich, ale aj zahraničných expertov) je zamerané na posilnenie inovatívneho biomedicínskeho translačného výskumu a akademických klinických skúšaní v SR. Umožňuje prístup k špecifickému know-how (vrátane „*business developmentu*“ a ochrane práv duševného vlastníctva); medzinárodným sieťam s podporou aj po skončení mentoringu; networkingu s „*life sciences*“ inkubátormi v Nemecku, Rakúsku a Českej republike ako aj investormi. Úspešný pilotný projekt reflektuje spolupráca s výskumným tímom Dr. Jána Tkáča (Chemický ústav SAV), ktorý založil spolu s Dr. Tomášom Bertókom start-up Glycanostics s.r.o. (www.glycanostics.com) zameraným na vývoj inovatívnej včasnej diagnostiky rakoviny prostaty, ako aj rakoviny prsníka.

Jedným z dôležitých cieľov tohto akčného plánu je zabezpečenie kontinuity udeľovania **NOI grantov na krátkodobé zahraničné stáže** v pôsobnosti Vedeckej rady (predtým Komisie). Stáže NOI sú investíciou do ľudského potenciálu (podpora krátkodobých zahraničných pobytov na prestížnych pracoviskách vo svete, pričom tieto stáže majú dopredu definovaný cieľ z hľadiska transferu technológií, resp. nadviazania kontaktov). Prostredníctvom AP č.5 NOP 2018-2020 boli v rokoch 2019-2020 vyhlásené štyri výzvy na podporu krátkodobých zahraničných stáží pre onkológov, pričom bolo udelených celkovo šesť grantov (správy a publikácie zo stáží sú dostupné na webovej stránke NOI: www.noisk.sk/lekar/veda-a-vyskum/noi-granty/udelene-granty).

V súčasnosti bez etablovaného štandardizovaného **systému biobánk** nie je možné rozvíjať kvalitný biomedicínsky výskum, ktorý by bol konkurencieschopný aj v medzinárodnom meradle. Absencia biobankovej infraštruktúry obmedzuje kvalitu biomedicínskeho VaV z dôvodu nedostatku vysokokvalitných a validovaných vzoriek biologického materiálu, ktoré sú pre tento typ výskumu kľúčové. Na Slovensku je preto nevyhnutné vybudovať ucelenú platformu systémovej biobankovej infraštruktúry s priamym prepojením aj na oblasť onkologického VaV, vrátane vstupu SR do **paneurópskeho biobankového konzorcia BBMRI-ERIC** (*Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructure*). Požiadavku vybudovania národnej biobanky pri JLFUK v Martine odráža implementácia 2 komplementárnych európskych projektov „Systémová verejná výskumná infraštruktúra – biobanka pre nádorové a zriedkavé ochorenia“ (BIOFORD), a „Vytvorenie digitálnej biobanky na podporu systémovej verejnej výskumnej infraštruktúry“ (DIGITÁLNA BIOBANKA), financovaných zo zdrojov európskych štrukturálnych fondov, konkrétne programu Integrovaná infraštruktúra (OPII; ex OPVal) 2014- 2020“ v celkovej výške približne 30M Euro.

Nastavenie systémovej biobankovej platformy si vyžaduje efektívne zosieťovanie lokálnych biobankových aktivít v SR. Túto iniciatívu implementoval AP č.5 NOP 2018-2020, v ktorom sa od roku 2019 za podpory MZ SR/ IVV buduje biobanka pri NOÚ. Strategický prístup kontinuálneho spolufinancovania lokálnych biobánk z národných zdrojov v rámci aktualizovaných akčných plánov NOP v období 2021-2025 umožní **vytváranie synergií** s vyššie uvedenými aktivitami európskych projektov. Etablovanie systémovej biobankovej infraštruktúry si vyžaduje **zásadnú novelizáciu** zákona č. 576/2004 Z.z., o poskytovaní zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle legislatívnej podpory biobankovania, ktoré je pre biomedicínsky VaV kľúčové. Alternatívou je príprava a implementácia **nového zákona o biobankovaní** do našej legislatívy.

Na splnenie aktivít tohto akčného plánu je **nevyhnutný predpoklad dostatočného personálneho aj priestorového zabezpečenia** , vrátane zosúladenia pracovného času zdravotníkov, ktorí vykonávajú okrem poskytovania ZS aj výskumné aktivity. Vo vzťahu k špecifickým pracovným pozíciám je významný dopyt po bioinformatikoch/ bioštatistikoch, koordinátoroch KS, pracovníkoch technickej podpory a expertoch na prípravu projektových žiadostí, najmä v kontexte európskych grantových schém, ako aj rozličných administratívnych pracovníkoch. Pozície zamerané na posilnenie útvarov biomedicínskeho a klinického výskumu u poskytovateľov ZS reflektuje aj podpora tzv. „research-nurse“, ktoré by boli zamerané práve na implementáciu výskumných projektov prebiehajúcich na takýchto pracoviskách.

HLAVNÉ CIELE:

1. Podporiť klinický výskum, vrátane akademického klinického skúšania.
2. Podporiť inovatívny translačný výskum, vrátane biobankingu v synergií s aktivitami dvoch prebiehajúcich komplementárnych európskych projektov zameraných na vybudovanie národnej biobanky pri Jesseniovej lekárskej fakulte Jesseniovej lekárskej fakulte (JLFUK) v Martine („BIOFORD“ a „DIGITÁLNA BIOBANKA“) financovaných z operačného programu Integrovaná infraštruktúra (OPII; ex OPVal) 2014- 2020 .
3. Podporiť klinický onkologický výskum vytváraním legislatívneho prostredia potrebného pre materiálne technické, personálne a iné zabezpečenie útvarov klinického a biomedicínskeho výskumu u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.
4. Podporiť inovatívne aktivity excelentného biomedicínskeho výskumu, vrátane výskumných tímov, začínajúcich podnikov (start-upy/ spin-offy), a neziskových organizácií.
5. Podporiť medzirezortné prístupy v oblasti výskumu a vývoja v nukleárnej medicíne.
6. Podporiť digitalizáciu a možnosti využívania údajov z registrov pre zainteresované vedecké subjekty, v rámci rádiologických a histologických vyšetrení, údajov CGP (komplexného genómického profilovania nádoru) a ukladania údajov do digitálnej biobanky, aj v kontexte implementácie projektov BIOFORD a DIGITÁLNA BIOBANKA.

1. Geografická prioritizácia s priamou podporou zo strany MZSR a MŠVVaŠ SR

- a. V univerzitných zdravotníckych zariadeniach v spolupráci s lekáorskými fakultami (Bratislava, Martin, Košice)
- b. V špecializovaných onkologických zdravotníckych zariadeniach (NOÚ, NÚDCH, OÚSA, VOU)
- c. Vo výskumných pracoviskách (SAV, Vedecký park UK v Bratislave, BioMed v Martine, Medipark v Košiciach, inovatívne mikro, malé a stredné podniky (MMSP), vrátane start-upov, spin-offov, a iné)

2. Prioritizácia z hľadiska diagnóz

- a. Na základe celospoločenskej závažnosti s ohľadom na ich incidenciu (karcinóm prsníka, prostaty, pľúc, kolorektálny karcinóm)
- b. Na základe špecifickej závažnosti v SR (karcinóm pankreasu)
- c. Na základe dlhoročnej tradície výskumu v danej oblasti (karcinóm semeníkov, CNS, malígne lymfómy)

3. Prioritné tematické oblasti:

- a. Inovatívna diagnostika
- b. Inovatívne terapeutické produkty, postupy a metódy
- c. Rezistencia na liečbu
- d. Obezita a nádorové ochorenia
- e. Kvalita života po onkologickej liečbe, vrátane starostlivosti o preživších liečených v detskom a mladom dospelom veku

AKTIVITY:

Aktivita č.1	Mapovanie potrebných krokov a návrh ich implementácie pre zlepšenie výskumu a vývoja v onkológii na Slovensku pre oblasti: <ol style="list-style-type: none">a. Legislatívne a nelegislatívne úpravy (novelizácia zákona o biomedicínskom výskume, resp. nový "biobankový zákon", nové právne normy v kontexte Príkazu ministerky č. 4/2018 a Dodatku č.1 k tomuto príkazu, katalóg pracovných pozícií pre oddelenia klinických skúšaní– a ďalšie úpravy relevantných právnych noriem)b. Stav výskumu a vývoja v onkológii na Slovensku (v kontexte Súhrnnej správy aktualizovanej RIS3)c. Vytvorenia kliniky klinických skúšaní fázy I-III v Národnom komplexnom onkologickom centre na Slovenskud. Participácia bez finančných nákladov a na vytvorení SK Roadmapy Biomedicínskeho VaV v oblasti onkológiee. Financovanief. Medzinárodná spoluprácag. Vzdelávanie a osвета
Zodpovedný	MZSR (hlavný zodpovedný): IVV a OVZSaP - Vedecká rada MZ SR; Vedecká rada NOI, výbor SOS
Obdobie	2021-2025
Výstup	Návrh postupov riešenia jednotlivých definovaných oblastí a ich predloženie príslušným odborom MZSR
Náklady	Bez finančných nákladov

Aktivita č.2	Vypracovanie koncepcie onkologického translačného a klinického výskumu na Slovensku
Zodpovedný	MZ SR/ IVV – Vedecká rada MZ SR, Vedecká rada NOI,
Obdobie	2022-2023
Výstup	Koncepcia onkologického translačného a klinického výskumu na Slovensku
Náklady	16 000 EUR (8 000 EUR/ rok)
Aktivita č.3	Zriadenie kliniky klinických skúšaní fázy I-III v Národnom komplexnom onkologickom centre v NOÚ
Zodpovedný	NOÚ
Obdobie	2022-2025
Výstup	Klinika klinických skúšaní fázy I-III
Náklady	250 000 EUR Plán obnovy a odolnosti SR, komponent 11 (táto aktivita je súčasťou budovania komplexného onkologického centra v rámci ktorého je podpora klinického výskumu neoddeliteľná), Operačný program Slovensko cieľ 1
Aktivita č.4	Vytvorenie funkčnej infraštruktúry akademického klinického výskumu na Slovensku – organizačná a administratívna podpora akademických klinických skúšaní
Zodpovedný	MZ SR v spolupráci so SLOVACRINom a NOÚ/NOI
Obdobie	2021-2025
Výstup	Zabezpečenie a posilnenie činnosti medicínskej infraštruktúry pre akademický klinický výskum prostredníctvom SLOVACRINu, národného partnera európskej infraštruktúry ECRIN - ERIC. Projektový manažment a súvisiace služby pre akademické klinické skúšania s prioritizáciou klinických štúdií v onkológii.
Náklady	500 000 EUR (100 000 Euro/ rok) rozpočet MZSR
Aktivita č. 5	Vzdelávanie v oblasti klinických skúšaní (KS): Koordinátori KS, sestry pre klinický výskum
Zodpovedný	IVV/ BIOHUB.SK; v spolupráci so SLOVACRINom a NOÚ/ Oddelením klinického skúšania (OKS) a externými odborníkmi
Obdobie	2021-2025
Výstup	Počet školení/ Počet vyškolených ľudí
Náklady	100 000 EUR (20 000 € / rok) rozpočet MZSR
Aktivita č. 6	Legislatívne úpravy v kontexte Príkazu ministerky č. 4/ 2018 a Dodatku č.1 k tomuto príkazu, katalóg pracovných pozícií pre oddelenia klinických skúšaní– a ďalšie úpravy relevantných právnych noriem)
Zodpovedný	MZSR/ IVV (BIOHUB.SK), pracovná skupina externých odborníkov, výbor SOS, tiež výbor Slovenskej spoločnosti detských onkológov a hematológov.

Obdobie	2022-2025
Výstup	Nový príkaz, resp. nové dodatky ministra k Príkazu ministerky č.4/2018, ktoré vytvárajú podmienky potrebné pre materiálne technické, personálne a iné zabezpečenie útvarov klinického a biomedicínskeho výskumu u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti
Náklady	Bez finančných nákladov
Aktivita č.7	Zosieťovanie pracovísk klinických skúšaní (Slovenskej kooperatívnej onkologickej skupiny, SCOG) s cieľom zvýšiť a posilniť spoluprácu na úrovni národnej a medzinárodnej spolupráce
Zodpovedný	NOI, v spolupráci MZ SR/IVV
Obdobie	2021-2025
Výstup	Aktualizovaná sieť týchto pracovísk na ročnej báze
Náklady	Bez finančných nákladov
Aktivita č.8	Cestovná mapa vedecko- výskumných infraštruktúr zameraných na projekty onkologického VaV (ako súčasť Roadmap biomedicínskeho VaV SR v rámci RIS3 Domény č.4: „Zdravá spoločnosť“)
Zodpovedný	MZ SR/ IVV
Obdobie	2021-2025
Výstup	Aktualizácia cestovnej mapy na ročnej báze
Náklady	50 000 EUR (10 000 EUR/ rok)
Aktivita č.9	Ďalší rozvoj a kontinuita siete biobáň ako základu biomedicínskeho a klinického výskumu, konsolidácia v rámci BBMRI-ERIC Consortium (v rámci biobankového európskeho projektu)
Zodpovedný	MZSR (IVV), NOÚ, Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine)
Obdobie	2021-2025
Výstup	Aktualizovaná sieť lokálnych biobáň a ich prepojenie s národnou biobankou v Martine. Vstup SR do BBMRI
Náklady	400 000 EUR (80 000 EUR / rok (z toho plné členstvo SR v BBMRI 25 000 EUR /rok)
Aktivita č.10	MZSR - výzvy pre výskum a vývoj podľa zákona č. 525/2010 Z.z.; Tématické granty "Onkovýzva"
Zodpovedný	MZSR (IVV)
Obdobie	2022-2025
Výstup	Počet vyhlásených výziev, počet udelených grantov
Náklady	1 800 000 EUR (300 000 €/1 projekt/max. 3 roky, 1 rok- 6 projektov , 1 výzva)
Aktivita č.11	Koordinácia medzirezortnej spolupráce pre konsolidáciu (v rámci finančných grantov – MŠVVaŠ SR, MH SR, MIRRI a MZ SR) a finančná podpora partnerstiev na medzinárodnej úrovni - Horizon Europe, Mission Cancer

Zodpovedný	MZSR/ IVV a OVZSaP
Obdobie	2021-2025
Výstup	Počet pracovných rokovaní
Náklady	žiadne
Aktivita č.12	Konzultačná/ mentorská podpora inovatívnych výskumných tímov, začínajúcich podnikov (start-up, spin-off), neziskových organizácií zameraných na onkológiu
Zodpovedný	MZSR – IVV (inkubátor Biohub SK)
Obdobie	2022-2025
Výstup	Aktuálny počet start ups resp. spin offs zameraných na onkologický VaV/ Aktuálny počet patentových prihlášok, resp. úžitkových vzorov, ochranných známok, resp. technologického transferu v oblasti biomedicínskeho VaV
Náklady	800 000 EUR (200 000 €/ rok rozpočet MZSR)
Aktivita č.13	Dialóg MZ SR a odbornej verejnosti so zdravotnými poisťovňami zameraný na vypracovanie podporných stanovísk pre zaraďovanie inovatívnych zdravotníckych produktov a technológií do kategorizačného procesu
Zodpovedný	MZ SR/ IVV- prostredníctvom Vedeckej rady MZ SR, HTA, NOI, SOS a mimovládne organizácie
Obdobie	2022-2025
Výstup	Počet pracovných stretnutí/ počet vypracovaných stanovísk / rok
Náklady	žiadne
Aktivita č.14	Posilnenie funkčnej infraštruktúry akademického klinického výskumu – systémová podpora koordinácie klinického výskumu v centrách akademického klinického skúšania.
Zodpovedný	NOI/VR NOI a SCOG
Obdobie	2022-2025
Výstup	Koordinátori klinického výskumu u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti kde klinické skúšania prebiehajú
Náklady	Rozpočet NOI
SPOLU z kapitoly MZSR	3 666 000 EUR za obdobie 2021-2025 733 200 EUR / rok

AKČNÝ PLÁN 5 ZDRAVOTNÉ ÚDAJE A INFORMÁCIE

Dostupnosť aktuálnych údajov v onkológii je jednou z často diskutovaných tém, keďže Národný onkologický register SR (NOR SR) dlhodobo vykazuje údaje s päťročným oneskorením v porovnaní s priemerom vykazovania údajov vo vyspelých krajinách a posledné publikované údaje v roku 2020 poskytujú údaje z NOR SR z roku 2012. Problémom je najmä absencia regionálnych POKO pracovísk, ktoré v minulosti zabezpečovali hlásnu povinnosť, dôsledkom čoho je znižujúca sa dôslednosť hlásenia zhubných nádorov (ZN) zo strany spravodajských jednotiek, dôsledkom čoho je znižujúca sa dôslednosť hlásenia zhubných nádorov (ZN), čo spôsobuje časový sklz (príčinou je pasívny záchyt cez hlásenia ZN čo predstavuje v súčasnosti len približne 60% pacientov, zvyšných 40% pacientov musí byť prácne aktívne dohľadávaných) a zároveň má dopad aj na ďalšie činnosti NOR, ako je zber, spracovávanie, validovanie a publikovanie údajov. Je potrebné akcelerovať automatizovaný zber štruktúrovaných aj neštruktúrovaných údajov a znížiť tak závislosť zbierania údajov od extenzívnej manuálnej administratívnej práce a dohľadávania, ako sa to deje v súčasnosti. Tým sa uvoľnia kapacity na rýchlejšiu validáciu údajov, zníženie sklzu a na tak potrebnú analytickú činnosť. Je preto dôležité, okrem iného, **vypracovať realizovateľnú stratégiu zlepšenia zberu údajov hlásnej povinnosti s cieľom zvýšiť záchyt nových onkologických prípadov** a následne ju implementovať v praxi. Okrem uvedeného existuje tiež potreba využívania údajov subjektami, ktoré údaje vedia relevantne analyzovať z pohľadu potrieb odbornej verejnosti, terénu resp. praxe a poskytnúť tak príslušné výstupy. Neúplné publikovanie analýz a výstupov z NOR nedostatočne napĺňa potreby odborných spoločností a zdravotnej politiky a neumožňuje robiť informované a racionálne rozhodnutia napr. o prioritizácii skríningových a preventívnych programov, alebo programov zameraných na kontrolu nádorových ochorení. Je preto potrebné rozšíriť a modernizovať analytickú kapacitu s cieľom maximalizovať informačnú výťažnosť existujúcich údajov. Predpokladá sa, že pre realizovanie popísaných aktivít a odstránenie existujúcich problémov bude nutná aj úprava príslušnej aktuálne platnej právnej úpravy, napr. zákona č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prípadne je potrebné zväziť zapojenie MZ SR a NCZI do projektu Konsolidovaná analytická vrstva, na ktorom pracuje Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a ktorý sa venuje sprístupňovaniu anonymizovaných a pseudonymizovaných údajov tretím stranám na analytické, štatistické a vedecko-výskumné účely.

Včasný záchyt nádorového ochorenia je jedným z dôležitých predpokladov úspešnej liečby. Na Slovensku sú v súlade s medzinárodnými odporúčaniami zavádzané tri **organizované národné skríningové programy** s hlavným cieľom zníženia mortality. Veľmi dôležitou a neoddeliteľnou súčasťou organizovaných skríningových programov je priebežná kontrola ich kvality a vyhodnocovanie s cieľom získania krátkodobých a dlhodobých parametrov úspešnosti skríningového programu. Garantom organizovaných populačných onkologických skríningových programov na Slovensku je MZ SR a koordinátorom NOI, ktorý zároveň skríningové programy vyhodnocuje a hodnotiacu správu poskytuje garantovi programov. Z pohľadu údajov je v najbližšom období kľúčové zabezpečiť sprístupňovanie údajov, ktoré umožní monitoring a vyhodnocovanie skríningových programov:

- medzi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a zdravotnými poisťovňami (ZP),
- medzi ZP a NCZI,
- medzi NCZI a NOI
- medzi správcom údajov NCZI a ostatnými subjektami (tretie strany)

Napĺňanie národného skríningového registra údajmi predpokladá využívanie už existujúcich údajov v zdravotných poisťovniach. Na základe toho NCZI počíta s plne automatizovaným procesom zberu, ktorý nezaťažuje spravodajské jednotky. Je preto potrebné, aby v rámci účtu poistenca, ktoré sú ZP povinné viesť na základe § 16 ods. 2 zákona č. 581/2004, boli identifikované údaje, ktoré sú nevyhnutné na vedenie národného skríningového registra. Následne je potrebné upraviť Metodické usmernenie pre zabezpečenie prenosu a ochrany údajov z účtu poistenca do národného zdravotníckeho informačného systému, a taktiež upraviť údajové rozhrania, aby bol tak po legislatívnej ako aj po technickej strane umožnený údajový tok relevantných údajov zo ZP do NCZI.

Na zvýšenie aktuálnosti údajov v zdravotných registroch, predovšetkým však v NOR a v národnom skríningovom registri sú nevyhnutné zmeny v dvoch oblastiach:

- Optimalizácia procesov zberu potrebných údajov
- Optimalizácia procesov spracovania údajov

Vo všeobecnosti je trend využívať prostriedky digitalizácie na to, aby bola znižovaná administratívna záťaž zdravotníckych pracovníkov a zároveň, aby údaje, ktoré v sektore zdravotníctva vznikajú, boli čo najhodnovernejšie. Na to je v prvom rade potrebné, aby údaje, ktoré už sú v súčasnosti zadávané do systému eZdravie a už figurujú napr. v module patientsky sumár, mohli byť používané ako údajový zdroj pre zdravotné registre. V druhom rade, keďže drvivá väčšina klinických údajov vzniká v ambulantných a nemocničných informačných systémoch, cieľom by mala byť implementácia automatického pred-vyplnenia povinných hlásení z údajov, ktoré už zdravotnícki pracovníci do informačných systémov zadali. Taktiež je potrebné zvážiť, aký dopad na prácu zdravotníckych pracovníkov by malo zavedenie jednotného štruktúrovaného zápisu niektorých klinických údajov pre vybrané diagnózy do informačných systémov. Tu bude potrebná výrazná spolupráca medzi zdravotníckymi pracovníkmi, NCZI a poskytovateľmi informačných systémov.

Optimalizácia procesov spracovania údajov by mala začať unifikáciou spôsobu zasielania hlásení od spravodajských jednotiek do NCZI. V súčasnosti existuje 5 spôsobov, akými sú hlásenia zasielané, ktoré kombinujú papierovú a digitálnu formu. To robí proces spracovania údajov zdĺhavejším. Následne je potrebné aby na strane NCZI boli optimalizované interné procesy spracovania hlásení a urgencií a prípadne aj navýšené personálne kapacity, aby sa tak docielilo zvýšenie aktuálnosti publikovaných výstupov.

Dôležité bude aj využívanie finančných prostriedkov z Iniciatívy na inovatívne zdravie (Innovative Health Initiative), Programu zdravia (Health Programme) a Programu Horizont (Horizon Programme) na podporu zberu reálnych údajov (real world evidence), registrov a projektov v oblasti zdravotnej starostlivosti zameranej na hodnotu (value-based healthcare).

HLAVNÉ CIELE:

1. Digitalizácia: Zvýšenie efektívnosti pasívneho zberu údajov o záchyť zhubných nádorov na >90%.
2. Zabezpečenie aktuálnosti údajov: Eliminácia päťročného sklzu v dostupnosti údajov.
3. Zabezpečenie efektívneho zberu údajov: Zabezpečenie automatizovaného zberu údajov zo skriningových programov.
4. Zabezpečenie dostupnosti a využitia údajov: Naplniť informačné potreby MZSR a odborných spoločností maximalizovaním vyťažovania údajov.

AKTIVITY:

Aktivita č.1	Zmapovanie potrebných zmien v oblasti legislatívy s cieľom efektívneho vzniku, zberu a využitia údajov, vypracovanie príslušných návrhov na legislatívne zmeny a ich predloženie na schválenie parlamentom
Zodpovedný	MZSR/SDI (hlavný zodpovedný), NCZI, ZP
Obdobie	2021-2025
Výstup	Predložené návrhy legislatívnych zmien
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č.2	Pripraviť a zrealizovať aktivity na strane NCZI s cieľom zníženia aktuálneho časového sklzu v zbere, spracovaní a následnom publikovaní údajov z NOR SR
Zodpovedný	NCZI (hlavný zodpovedný)
Obdobie	2021 - 2025
Výstup	Migrácia a spracovávanie údajov v novom IS
Náklady	Rozpočet NCZI
Aktivita č.3	Na základe zmapovania existujúcich možných zdrojov údajov začať realizovať aktivity, ktoré povedú k využívaniu týchto zdrojov pre potreby naplňovania údajov do NOR SR s cieľom postupného znižovania administratívnej záťaže spravodajských jednotiek
Zodpovedný	NCZI
Obdobie	2021 - 2025

Výstup	Zmapované zdroje a ich postupná implementácia a využívanie pre potreby naplňania údajov do NOR SR
Náklady	NCZI
Aktivita č.4	Rozšírenie analytických výstupov z NOR SR o údaje o prežívaní na existujúcich údajoch NOR SR.
Zodpovedný	NCZI
Obdobie	2021 – 2025
Výstup	Analytické výstupy z NOR SR rozšírené o údaje o prežívaní
Náklady	NCZI
Aktivita č.5	Na základe zmapovania existujúceho stavu pripraviť návrh plánu na akceleráciu využívania elektronickej formy hlásenia údajov do NOR SR, ktorá je prístupná od roku 2015.
Zodpovedný	NCZI MZ SR, ZP (spolupracujúce subjekty)
Obdobie	2021-2025
Výstup	Plán na akceleráciu využívania elektronickej formy hlásenia údajov do NOR SR
Náklady	Bez finančného dopadu
Aktivita č.6	Zabezpečiť analytické výstupy (pravidelné alebo ad hoc) z údajov z Národného skríningového registra na základe požiadaviek MZ SR, NOI, HO MZ SR alebo odbornej verejnosti pri dodržaní platnej právnej úpravy.
Zodpovedný	NCZI (hlavný zodpovedný)
Obdobie	2021-2025
Výstup	Pravidelné alebo ad hoc výstupy.
Náklady	Z rozpočtu NCZI
Aktivita č. 7	Zabezpečenie prístupu ku kompletným pseudonymizovaným údajom Národného skríningového registra a NOR SR nevyhnutných pre monitoring a vyhodnocovanie skríningových programov
Zodpovedný	MZSR (hlavný zodpovedný), NCZI
Obdobie	2021-2025
Výstup	Zabezpečený prístup ku kompletným údajom Národného skríningového registra pre NOI za účelom pravidelného monitoringu a vyhodnocovania onkologických skríningových programov
Náklady	bez finančného dopadu
Aktivita č. 8	Monitoring a vyhodnocovanie skríningových programov
Zodpovedný	NOI
Obdobie	2021-2025
Výstup	Hodnotiace správy poskytované garantovi skríningových programov – MZ SR
Náklady	Z rozpočtu NOI
Aktivita č. 9	Digitalizácia bioptických vyšetrení onkologických pacientov v rámci už schváleného projektu Národnej Biobanky a Digitálnej biobanky
Zodpovedný	Riešitelia projektu v spolupráci s MZ SR Výbor Slovenskej spoločnosti patológov SLS a HO MZ SR
Obdobie	2021-2025
Výstup	Národný digitálny register bioptických vyšetrení onkologických pacientov v SR
Náklady	OPII (ex OPVaI 2018-2020)

ROZPOČET Národného onkologického inštitútu

Aktivita	Koordinácia, implementácia Akčných plánov Národného onkologického programu a ďalší rozvoj a kontinuita činnosti Národného onkologického inštitútu (koordinácia a implementácia AP NOP, realizácia kontroly kvality skríningových programov spolupráca s expertmi, udeľovanie grantov NOI na stáže, akademické klinické skúšania, posilnenie funkčnej infraštruktúry akademického klinického výskumu – systémová podpora koordinácie klinického výskumu v centrách akademického klinického skúšania, Up to date licencie, aktivity SCOG, prevádzkové náklady)
Zodpovedný	NOI
Obdobie	2021-2025
Výstup	Výročná správa o činnosti NOI a o implementácii Akčných plánov NOP.
Náklady	493 500 EUR – 2021 563 500 EUR – 2022 563 500 EUR – 2023 583 500 EUR – 2024 613 500 EUR - 2025

Predchádzajúce Akčné plány boli vládou schválené na roky 2019-2020. Ich napĺňanie v roku 2020 signifikantne ovplyvnilo prepuknutie celosvetovej pandémie COVID-19. Aj z týchto dôvodov a prijatých opatrení MZ SR v boji proti korona kríze, bolo financovanie veľkého počtu aktivít akčných plánov č. 1-5 pozastavených, resp. limitovaných. Z pozastavenia financovania aktivít v roku 2020 nevyplýva úspora finančných prostriedkov, nakoľko boli prioritne použité na iný účel, na boj s pandemiou COVID-19.

Implementácia aktivít Akčných plánov na roky 2019- 2020 a finančné čerpanie je zhrnuté v odpočte za rok 2019:

<https://www.noisk.sk/files/2021/2021-02-03-odpocet-aktivit-ap-nop-2019-final-sk.pdf>

Implementácia aktivít Akčných plánov a finančné čerpanie je zhrnuté v odpočte za rok 2020:

<https://www.noisk.sk/files/2021/2021-02-11-odpocet-aktivit-nop-za-rok-2020-final.pdf>

Zoznam skratiek

AKS	Akademické klinické skúšanie
AP	Akčný plán
BBMRI	Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructure
CGP	Complex Genome Profiling / komplexné genomické profilovanie
CME	Continual Medical Education / sústavné- kontinuálne medicínske vzdelávanie
CNS	Centrálna nervová sústava
CTR	Clinical trial regulation
DoVP	Dohoda o vykonaní práce
HO	Hlavný odborník
HPV	Human papiloma virus
HTA	Health Technology Assesment / hodnotenie zdravotníckych technológií
ECCO	European CanCer Organization
ECRIN	European Clinical Research Infrastructure Network
EK	Európska komisia
ERIC	European Research Infrastructure Consortium
ESFRI	European Strategy Forum on Research Infrastructures
ESMO	European Society of Medical Oncology
ESMO-MCBS	European Society for medical oncology magnitude of clinical benefit scale
ESP	European Society of Pathology
ESR	European Society of Radiology
ESTRO	European Society of Radiation Oncology
EÚ	Európska únia
EQA	External Quality Assurance
IS	Informačný systém
IVV	Inštitút výskumu a vývoja
IZA	Inštitút zdravotných analýz
JLFUK	Jesseniova lekárska fakulta v Martine Univerzity Komenského
KS	Klinické skúšanie
MH SR	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky

MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
MMSP	Mikro, malé a stredné podniky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MŠVVaŠ	Ministerstvo školstva vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MVO	mimovládne organizácie
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NCZI	Národné centrum zdravotníckych informácií
NOI	Národný onkologický inštitút
NOP	Národný onkologický program
NOR SR	Národný onkologický register Slovenskej republiky
NOSC	Národné onkologické skriningové centrum
NOÚ	Národný onkologický ústav
NSR	Národný skriningový register
NÚDCH	Národný ústav detských chorôb
OKS	Oddelenie klinického skúšania
OP	Operačný program
OPII	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OPVal	Operačný program Výskum a inovácie
OÚSA,	Onkologický ústav sv. Alžbety
OVZSP	Odbor verejného zdravia, skriningu a prevencie
POKO	Poliklinické oddelenie klinickej onkológie
RIS3	Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu
SAV	Slovenská akadémia vied
SDI	Sekcia digitalizácie a informatiky
SGPP	Steering Group on Health Promotion, Disease Prevention and Management of Non-Communicable Diseases / Riadiaca skupina pre podporu zdravia, prevenciu chorôb a manažment neprenosných chorôb
SIOP a SIOP-E	Medzinárodná a Európska spoločnosť pre detskú onkológiu
SK RIS3 2021+ 2027	aktualizácia Stratégie výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky 2021-2027
SLOVACRIN	Slovak Clinical Research Infrastructure Network
SLS	Slovenská lekárska spoločnosť

SOCG	Slovenská kooperatívna onkologická skupina
SOP	Standard Operating Procedures/ štandardné operatívne postupy
SOS	Slovenská onkologická spoločnosť
SR	Slovenská republika
SSRO	Slovenská spoločnosť radiačnej onkológie
SZÚ	Slovenská zdravotnícka univerzita
ÚDZS	Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou
UK	Univerzita Komenského
USA	United States of America / Spojené štáty americké
ÚVZ SR	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
VaV	Výskum a vývoj
VLD	Všeobecný lekár pre dospelých
VOÚ	Východoslovenský onkologický ústav
VR	Vedecká rada
ZN	Zhubný nádor
ZP	Zdravotné poisťovne